

RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

1. Bendrosios nuostatos

- 1.1. Rizikos valdymo politika (toliau – **Politika**) reglamentuoja rizikos, galinčios susidaryti UAB FMĮ „Myriad capital“ (toliau – **Įmonė**) vykdant veiklą ir teikiant investicines ir (ar) papildomas paslaugas, nustatymą, vertinimą ir valdymo priemones.
- 1.2. Politika parengta vadovaujantis (i) Lietuvos Respublikos finansinių priemonių rinkų įstatymu (toliau – **FPRĮ**), (ii) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2019/2033 dėl riziką ribojančių reikalavimų investicinėms įmonėms (toliau – **Reglamentas**), (iii) Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2017/565, kuriuo Europos Parlamento ir Tarybos direktyva papildoma nuostatomis dėl investicinių įmonių organizacinių reikalavimų bei veiklos sąlygų ir toje direktyvoje apibrėžtų terminų, (iv) Lietuvos banko valdybos 2018 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 03-111 patvirtintomis Finansų maklerio įmonių veiklos organizavimo ir investicinių paslaugų teikimo taisyklėmis (toliau – **VOT**); (v) Lietuvos banko valdybos 2015 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 03-35 patvirtintu Finansų maklerio įmonių ir valdymo įmonių finansinių, priežiūrai skirtų finansinių ataskaitų teikimo tvarkos aprašu (toliau – **Aprašas**); (vi) Lietuvos banko valdybos 2015 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 03-92 patvirtintomis Finansų maklerio įmonių valdymo ir kapitalo pakankamumo vertinimo proceso taisyklėmis, (vii) Lietuvos banko valdybos 2020 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 03-174 patvirtintu Informacinių ir ryšių technologijų ir saugumo rizikos valdymo reikalavimų aprašu bei kitais galiojančiais Įmonės veiklą reguliuojančiais Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos teisės aktais, priežiūros institucijų gairėmis ir pozicijomis.
- 1.3. Politika parengta taikant proporcingumo principą ir atsižvelgiant į Įmonės veiklos sudėtingumą, rizikos profilį, veiklos mastą ir rizikos toleranciją.
- 1.4. Politika apima šių veiksmų nustatymą, vertinimą ir valdymą:
  - 1.4.1. reikšmingų Įmonės klientams kylančios rizikos šaltinių ir padarinių, taip pat bet kokio reikšmingo poveikio nuosavoms lėšoms;
  - 1.4.2. reikšmingų rinkai kylančios rizikos šaltinių ir padarinių, taip pat bet kokio reikšmingo poveikio nuosavoms lėšoms;
  - 1.4.3. reikšmingų Įmonei kylančios rizikos šaltinių ir padarinių, visų pirma rizikos, dėl kurios gali sumažėti turimų nuosavų išteklių lygis;
  - 1.4.4. likvidumo rizikos, siekiant užtikrinti, kad Įmonė išlaikytų pakankamo dydžio likvidumo reikalavimą, ir be kita ko, galėtų valdyti Politikos 1.4.1 – 1.4.3 punktuose nurodytus reikšmingus rizikos šaltinius.
- 1.5. Jei būtų neatitikimų tarp šios Politikos ir imperatyvių teisės aktų nuostatų, taikomos atitinkamų teisės aktų nuostatos.

2. Sąvokos

- 2.1. Šioje Politikoje, išskyrus, jeigu kontekstas aiškiai reikalauja kitos reikšmės, toliau nurodytos sąvokos, parašytos iš didžiosios raidės, turi žemiau nurodytas reikšmes:
  - 2.1.1. **ICAAP** Įmonės valdymo, sprendimų priėmimo ir vidaus kapitalo pakankamumo vertinimo procesas (angl. *Internal Capital Adequacy Assessment Process*).
  - 2.1.2. **ILAAP** Įmonės likvidinio turto vertinimo procesas (angl. *Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*, ILAAP).
  - 2.1.3. **IRT** Informaciniai ryšiai ir technologijos.
  - 2.1.4. **Registras** Įmonės veiklos rizikų registras.

3. Pagrindinės rizikų rūšys

- 3.1. Atsižvelgiant į tai, kad Įmonė nevykdo prekybos savo sąskaita, pagrindiniai veiksniai (rizikos), galintys daryti įtaką Įmonės veiklos tęstinumui, yra šie:

	Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
3.1.1.	Rizika, susijusi su Įmonės veikla. Ši rizika suprantama kaip veiklos sritims priskiriama ir kontroliuojama rizika, kuri susijusi su pajamų uždirbimu bei operacine rizika. Rizika, susijusi su Įmonės veikla, sudeda iš:	
a)	Finansinės rizikos , kuri yra nuolat stebima ir prižiūrima Įmonės direktoriaus ir gali būti balansuojama paslaugų įkainiais arba kapitalo didinimu:	
i)	Kredito ir sandorio šalies rizikos	<p>Įmonė patiriama rizika, kad kita šalis nesugebės vykdyti įsipareigojimų Įmonei. Įmonė riziką valdo iki sandorių sudarymo įvertindama kitos sandorio šalies patikimumą ir mokumą.</p> <p>Įmonė neteikia kreditų, ir neturi vertybinių popierių pozicijų kredito, todėl nesusiduria su probleminių kreditų rizika. Atitinkamai Įmonė nesusiduria ir su likutine rizika, tai yra rizika, atsirandanti dėl to, kad Įmonės taikomos kredito rizikos mažinimo priemonės gali būti mažiau veiksmingos nei tikėtasi. Įmonė kredito ir sandorio šalies rizikai ir pakankamam kapitalo, reikalingo veiklos rizikai padengti, poreikį, nustato pagal standartizuotą metodą.</p>
ii)	Likvidumo rizikos	<p>rizika, kad Įmonė laiku nesugebės įvykdyti Įmonės mokėjimo įsipareigojimų. Įmonės politika yra palaikyti pakankamą grynųjų pinigų ir grynųjų pinigų ekvivalentų kiekį arba užsitikrinti finansavimą naudojant atitinkamą kiekį kredito linijų ar kitų skolinimosi priemonių, siekiant įvykdyti savo planuose numatytus įsipareigojimus, be to Įmonėje nuolatos stebimi ateities mokėjimų įsipareigojimai ir jie lyginami su planuojamomis gauti pajamomis.</p> <p>Likvidumo rizikos nustatymas, vertinimas ir valdymas ICAAP ir ILAAP metu remiasi nuolatiniu Įmonės ateities mokėjimų įsipareigojimų stebėjimu ir jų lyginimu su planuojamomis gauti pajamomis bei detaliu finansinių srautų planavimu.</p>
iii)	Rinkos rizika	<p>rizika, kad Įmonė patirs nuostolių dėl rinkos kintamųjų svyravimo. Įmonei aktualiausias rinkos rizikos, atsižvelgiant į atitinkamą laikotarpį, yra palūkanų normos ir užsienio valiutos rizika. Pagrindinė užsienio valiutos rizika, su kuria gali susidurti Įmonė, kiltų dėl to, kad Įmonė atliktų sandorius užsienio valiuta ir turėtų atvirąją poziciją tam tikromis užsienio valiutomis. Įmonės politika yra suderinti pinigų srautus iš labai tikėtinų būsimų sandorių kiekviena užsienio valiuta.</p> <p>Įmonė prekybos knygos neturi, todėl rinkos rizika susijusi su prekybos knyga neaktuali.</p>
iv)	Nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika	<p>nuosavybės vertybinių popierių kainos rizika, įvardyta ne prekybos knygoje ir palūkanų normos rizika, įvardyta ne prekybos knygoje Įmonės veikloje nėra aktualios, nes Įmonė ne prekybos knygos neturi.</p>
b)	Operacinės rizikos , kuri susideda iš:	
i)	Netinkamos finansinės apskaitos vedimo rizika	<p>rizika, kad Įmonės apskaitą tvarkantys darbuotojai gali padaryti klaidų, o taip pat rizika, kad gali būti prarasti Įmonės apskaitos duomenys. Rizika yra valdoma keliant darbuotojų, vykdančių apskaitą, kvalifikaciją, o taip pat darant rezervines apskaitos duomenų kopijas. Įmonė yra pasirengusi nenumatytiems atvejams, numatytiems Įmonės veiklos tęstinumo politikoje ir (ar) šią politiką įgyvendinančiuose veiklos tęstinumo planuose. Įmonės finansines ataskaitas kasmet tikrina išorės auditorius.</p>
ii)	IRT ir saugumo rizika	<p>rizika patirti nuostolių dėl duomenų konfidencialumo pažeidimo, sistemų ir duomenų vientisumo pažeidimo, sistemų ir duomenų netinkamumo ar jų neprieinamumo arba dėl negebėjimo per pagrįstą laiką ir patiriant pagrįstų sąnaudų pakeisti informacines technologijas,</p>

Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
	<p>kai pasikeičia aplinka ar verslo poreikiai. IRT ir saugumo rizika apima saugumo riziką, kylančią dėl netinkamų ar nevykusių vidaus procesų arba išorės įvykių, įskaitant kibernetines atakas arba nepakankamą fizinį saugumą.</p> <p>Rizika valdoma užtikrinant (i) Įmonės saugomos informacijos atkuriamumą; (ii) kiekvienam Įmonės darbuotojui suteikiant prieigą tik prie jo darbinėms funkcijoms atlikti būtinos informacijos; (iii) pasirenkant kvalifikuotus, reikiamų žinių, įgūdžių ir patirties turinčius asmenis ir (ar) išorės paslaugų teikėjus, kuris(-i) galėtų tinkamai ir laiku vykdyti pavestas funkcijas, susijusias su informacinės sistemos priežiūra. Rizika valdoma Įmonės vidaus dokumentuose nustatyta tvarka.</p>
<p>iii) Klientų pretenzijų dėl finansinių priemonių portfelių valdymo ir ar investavimo rekomendacijų rizika</p>	<p>rizika, kad Įmonės klientai gali reikalauti Įmonės atlyginti jų patirtus investavimo nuostolius. Rizika valdoma užtikrinant tinkamą ir teisės aktų reikalavimus atitinkančių finansinių priemonių portfelių valdymo ir (ar) investavimo rekomendacijų paslaugos teikimą. Teikiant portfelio valdymo paslaugą rizika taip pat valdoma savalaikiai teikiant informaciją klientams apie padėtį rinkoje bei jų finansinių priemonių portfelių rezultatus.</p>
<p>iv) Klientų pretenzijų dėl finansinių priemonių naudojimo kitų klientų naudai rizika</p>	<p>rizika, kad Įmonės klientai gali reikalauti Įmonės atlyginti jų patirtus nuostolius, tais atvejais, kai klientams priklausančios finansinės priemonės naudojamos kitų klientų sąskaita. Tokios finansinės priemonės gali būti prarastos arba Įmonė gali neužtikrinti, kad klientų, kurie nedavė sutikimo dėl jų finansinių priemonių naudojimo kitų klientų naudai, įvykus operacinėms klaidoms, vis tiek bus naudojamos kitų klientų naudai.</p> <p>Atitinkamai, Įmonei gali tekti gražinti tokias prarastas finansines priemones ir (ar) atlyginti klientų patirtus nuostolius iš Įmonės nuosavų lėšų. Ši rizika taip pat gali sukelti ne tik finansinius nuostolius, tačiau ir neigiamai įtakoti Įmonės reputaciją.</p> <p>Rizika valdoma: a) klientams atskleidžiant riziką, su kuria jie susiduria, sutikdami su jiems priklausančių finansinių priemonių naudojimu kitų klientų sąskaita, b) periodiškai peržiūrint įrašus finansinių priemonių sąskaitose, suderinant finansinių priemonių įrašus Įmonės ir tarpininkų, pas kuriuos yra apskaitomos klientų finansinių priemonių sąskaitos, įrašus, siekiant laiku identifikuoti neatitikimus, kaip nurodyta Įmonės Turto saugojimo politikoje, bei c) užtikrinant teisės aktų reikalavimus atitinkančių finansinių priemonių naudojimą kitų klientų sąskaita.</p>
<p>v) Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika</p>	<p>Rizika, kad Įmonė teikdama paslaugas klientams, netinkamai įgyvendins reikalavimus, susijusius su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonėmis.</p> <p>Rizika valdoma, taikant priemones, parašytas Įmonės Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos politikoje ir (ar) Įmonei nustatant papildomas priemones.</p> <p>Be kasdienės kiekvienam finansų rinkos dalyviui aktualios pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos priemonių tinkamo įgyvendinimo rizikos, Įmonė su šia rizika susiduria teikdama finansinių priemonių portfelio paslaugas ir (ar) kitas paslaugas finansų įstaigoms, kurios saugo ir (ar) investuoja savo klientų turtą. Įmonė šią riziką valdo sudaromose sutartyse su šiomis finansų įstaigomis nustatydamą šioms finansų įstaigoms pareigas, susijusias su atitinkamos informacijos šios rizikos valdymui apie finansų rinkos dalyvio klientus pateikimu, atlikdama pateiktos informacijos apie pačios finansų įstaigos klientų</p>

Rizikos rūšis	Rizikos aprašymas ir valdymo priemonės
vi) Kitų teisės aktų pažeidimo/atitikties rizika	rizikos profilį vertinimą bei taikydamas kitas Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos politikoje ar kituose Įmonės dokumentuose nustatytas priemones. rizika, kad Įmonė vykdydama veiklą gali pažeisti teisės aktų reikalavimus tiek teikdama paslaugas klientams, tiek ir organizuodama vidaus procesus. Rizika valdoma, stebint planuojamų reguliacinių reikalavimų pasikeitimus bei imantis atitinkamų priemonių pasikeitimams įgyvendinti Atitikties politikoje nustatytais priemonėmis.
vii) Interesų konfliktų rizika	rizika, kad vykdant Įmonės veiklą gali susidaryti situacijų, kuomet Įmonė turės paskatą veikti ne geriausiai klientų interesais. Rizika valdoma vadovaujantis Įmonės Interesų konfliktų vengimo politika. Esant interesų konfliktui, kurio valdymo priemonės yra nepakankamos, Įmonė prieš teikdama klientui paslaugą, tiek ir paslaugos teikimo eigoje, aiškiai, suprantamai ir pasirašytinai informuoja klientą apie egzistuojantį (ar) atsiradusį interesų konfliktą.
viii) Žmogaus klaidos rizikos	rizika, būdinga visoms Įmonės veiklos sritims, kuri pasireiškia tuo, jog Įmonės darbuotojai gali padaryti klaidų vykdydami savo pareigas. Rizika valdoma investuojant į darbuotojų kvalifikacijos kėlimą, taip pat esant galimybei stengiamasi automatizuoti kuo daugiau procesų (būdinga apskaitos funkcijai).
ix) Reputacijos rizikos	rizika, kad netinkamas kitų rizikų valdymas gali įtakoti reputacijos netekimą rinkos dalyvių ir klientų akyse. Reputacijos rizika paprastai negali būti įvertinta ir valdoma tiesiogiai. Ši rizika valdoma tinkamu kitų rizikų valdymu, taip pat tinkamai įgyvendinant atitikties funkciją.
x) Rizika susijusi su Įmonės funkcijų pavedimu (delegavimu) atlikti kitiems subjektams	rizika, kad subjektai, kuriems yra pavesta (deleguota) dalies funkcijų vykdymas netinkamai vykdys pavestas funkcijas arba nebegalės vykdyti visų pavestų funkcijų. Šios rizikos valdymo priemonės bei Įmonės veiksmai pavestų funkcijų vykdytojui nebegalinti tinkamai vykdyti funkcijų, yra numatomi Įmonės veiklos funkcijų perdavimo politikoje bei veiklos tęstinumo politikoje ir plane.
3.1.2	Rizika, susijusi su verslo aplinka – ši rizika gali būti žymiai reikšmingesnio masto negu su Įmonės veikla susijusi rizika. Dažniausiai tokios rizikos padidėjimas veikia finansinių priemonių kainą, gali įtakoti klientų elgesį ir sąlygoti piniginių lėšų iš finansinių priemonių portfelių atsiėmimą, kas gali sumažinti Įmonės gaunamas pajamas. Ši rizikos kategorija yra prižiūrima Įmonės direktoriaus ir valdybos.
3.2.	Įmonei aktualios rizikos, jų aktualumas atitinkamu laikotarpiu bei valdymo priemonių aprašymas yra pateikiamas pagal Politikos 1 priede pateiktą formą rengiamame Rizikų registre.
3.3.	Identifikavus patiriamos rizikos rūšis, Įmonė savo pasirinktu metodu įtraukia kiekvieną riziką į Įmonės ICAAP vertinimą. Įvertinusi individualios rizikos rūšis, Įmonė jas sujungia ir įvertina bendrą Įmonės ICAAP rezultatą veiklos rizikai padengti.
4. Veiklos rizikos valdymas	
4.1.	Įmonė savo veikloje vadovaujasi šiais pagrindiniais principais, kurie privalo būti nuolatos įgyvendinami vykdamas Įmonės veiklą:
4.1.1.	Įmonės veikla yra stebima siekiant kuo anksčiau identifikuoti veiksnius, galinčius turėti įtakos Įmonės veiklai, veiklos tęstinumui, klientų interesų apsaugai ir kt. Tai užtikrinama rengiant Įmonės skirtingų kompetencijų darbuotojų, vadovybės susitikimus kylančioms rizikoms aptarti;
4.1.2.	Įmonės direktorius į rizikos valdymo procesą įtraukia visus Įmonės darbuotojus, kiek tai susiję su jų vykdomomis funkcijomis. Tai užtikrinama periodiškai aptariant su darbuotojais Įmonei aktualias

rizikas;

- 4.1.3. Įmonės organizacinė struktūra leidžia identifikuoti Įmonei kylančias rizikas ir jas valdyti;
- 4.1.4. Įmonės rizikos valdymas grindžiamas geriausia panašaus pobūdžio praktika, atsižvelgiant į Įmonės veiklos mastą ir teikiamas paslaugas;
- 4.1.5. naujos veiklos rūšys į Įmonės veiklą gali būti įtraukiamos tik pakankamai įvertinus jų riziką.
- 4.2. Pagrindinis Įmonės veiklos rizikos valdymo tikslas yra užtikrinti savalaikį rizikų, galinčių kelti grėsmę Įmonės veiklos tęstinumui, Įmonės kapitalo pakankamumui, identifikavimą ir priemonių šioms rizikoms suvaldyti pritaikymą. Šiam tikslo įgyvendinimui taikoma:
  - 4.2.1. tinkamas atsakomybių Įmonės viduje paskirstymas;
  - 4.2.2. klaidų tikimybę mažinančių vidaus administravimo procedūrų įdiegimas;
  - 4.2.3. vidaus kontrolės proceso užtikrinimas;
  - 4.2.4. Įmonės kapitalo valdymas;
  - 4.2.5. tinkami veiklos grąžų rodikliai;
  - 4.2.6. Įmonės veiklos tęstinumas.
- 4.3. Atsakomybių Įmonės viduje paskirstymas užtikrinamas Įmonės vidaus politikų / tvarkų parengimu ir atnaujinimu ir jų nuostatų laikymusi vykdant Įmonės veiklą.
- 4.4. Atsižvelgiant į Įmonės veiklos specifiką Įmonė seka veiksniais, galinčius turėti įtakos Įmonės kapitalo pakankamumo reikalavimų vykdymo užtikrinimui. Jei nustatytas kapitalo poreikis viršija Įmonės pajėgumus, Įmonės direktorius ir valdyba privalo imtis skubių priemonių mažinti veiklos rizikos veiksniais.
- 4.5. Be kitų Įmonės vidaus tvarkose nurodytų priemonių, skirtų Įmonės veiklos rizikai mažinti, turi būti užtikrinta, kad Įmonėje periodiškai būtų stebimas kapitalo pakankamumas bei nustatoma, koks kapitalas reikalingas, kad būtų padengtos rizikos, susijusios su Įmonės veikla.
- 4.6. Veiklos grąžų rodiklių palaikymas bei Įmonės veiklos tęstinumas yra užtikrinamas Įmonės direktoriui ir valdybai periodiškai (ne rečiau kaip kas ketvirtį) analizuojant Įmonės veiklos rezultatus. Įmonės veiklos tęstinumas taip pat yra užtikrinamas įgyvendinant Įmonės veiklos tęstinumo politiką.
- 4.7. Įmonės rizikos valdymo sistemą sudaro šios sudėtinės dalys:
  - 4.7.1. Įmonės veiklos stebėseną, kuri leidžia identifikuoti veiksniais, galinčius turėti įtakos Įmonės veiklai;
  - 4.7.2. rizikos identifikavimas ir apibrėžimas (skirti apibrėžti veiklą, produktą ar procesą ir nustatyti jų tikslus ir planus);
  - 4.7.3. rizikos įvertinimas ir rizikos lygio nustatymas (analizuojama: Kas gali įvykit? Kaip, kodėl, kada, kam ir kur tai gali įvykit? Kokia tikimybė, kad kažkas įvyks? Kokios kontrolės priemonės yra arba turi būti taikomos);
  - 4.7.4. elgsena su rizika – rizikos valdymo priemonių sukūrimas ir tobulinimas, rizikos valdymo priemonių naudojimas (nustatyti, ar rizika yra priimtina pagal vertinimo kriterijus, nustatyti kaip elgtis su rizika: i) vengti, t.y. nesiimti tokią riziką sukuriančios veiklos, ii) sumažinti, t.y. sumažinti arba kontroliuoti rizikos pasekmes arba dažnumą, iii) perkelti, t.y. perduoti trečiajai šaliai, prisiimti – kai rizika menka ir jos buvimas nepavojingas);
  - 4.7.5. elgsenos su rizika kontrolė ir stebėjimas (nustatoma: i) kokie rizikos parametrai stebimi, ii) kas atlieka stebėjimą, iii) kokie yra veiksmai esant tam tikriems atvejams?); ir
  - 4.7.6. ataskaitų teikimas Įmonės direktoriui ir valdybai (nustatoma kokios ataskaitos ir kokių dažnumu turi būti teikiamos).
- 4.8. Atitikties pareigūnas, Įmonės direktorius ir valdyba kontroliuoja bendrą Įmonės rizikos priimtino lygį, nustato ir informuoja darbuotojus apie Įmonei aktualias rizikas. Įmonės darbuotojai, pastebėję viršytus Įmonės toleruotinos rizikos limitus ir (arba) rizikos valdymo proceso pažeidimus, nedelsiant informuoja Įmonės direktorių.

5. Rizikos valdymo struktūra

5.1. Organizacinė rizikos valdymo struktūra ir struktūrinių vienetų pagrindinės Rizikos valdymo funkcijos pateiktos lentelėje:

struktūrinis vienetas	Rizikos valdymo funkcijos	Funkcijos taikymo sritys
Valdyba	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atsakinga už Rizikos valdymo politikos sukūrimą, prevencinių priemonių, kurios mažintų rizikas, sukūrimą bei reguliarią peržiūrą, esant poreikiui – atnaujinimą, ir užtikrina nuolatinį jos funkcionavimą; ▪ Atsakinga už Politikos ir kitų rizikos valdymą reglamentuojančių dokumentų tvirtinimą; ▪ Nustato riziką ribojančius limitus, pagrindinius rizikos rodiklius ir kontroliuoja kaip jų yra laikomasi; ▪ Užtikrina tinkamą Įmonės kapitalo pakankamumo rodiklio stebėjimo procesą, kad būtų galima įvertinti, ar yra nuolat laikomasi kapitalo pakankamumo reikalavimų; ▪ Nustato Įmonės vidinį minimalaus kapitalo pakankamumo rodiklio lygį ir kontroliuoja jo laikymąsi, svarsto ICAAP ir ILAAP proceso eigą ir rezultatus; ▪ Atsakinga už rizikų, kurioms priskirtas „labai aukštos“ rizikos lygis, valdymo kontrolę; ▪ Atsakinga už periodinę rizikų ir rizikos valdymo priemonių plano įgyvendinimo kontrolę. 	Visa Įmonės veikla
Atitikties funkcija	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atsakingas už Politikos įgyvendinimą; ▪ Teikia konsultacijas, siūlymus ir rekomendacijas Įmonės valdybai dėl Rizikos valdymo politikos sukūrimo, prevencinių priemonių, kurios mažintų rizikas, sukūrimo bei jų atnaujinimo; ▪ Teikia siūlymus ir rekomendacijas Įmonės valdybai dėl riziką ribojančių limitų, pagrindinių rizikos rodiklių nustatymo; ▪ Kontroliuoja, kaip yra laikomasi šios Politikos ir kitų ir kontroliuoja kaip jų yra laikomasi; ▪ Paskiria konkrečias su rizikos valdymo funkcijų vykdymu susijusias užduotis Įmonės darbuotojams, jei jos nepriskirtos kituose Įmonės vidaus dokumentuose; ▪ Atlieka Įmonės darbuotojų konsultavimo ir veiklos stebėsenos funkcijas, kaip nurodyta Atitikties politikoje. 	Visa Įmonės veikla
Apskaitos / finansų padalinys	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atlieka Įmonės likvidumo rizikos stebėseną; 	Visa Įmonės veikla

struktūrinis vienetas	Rizikos valdymo funkcijos	Funkcijos taikymo sritys
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stebi Įmonės nuosavų lėšų rodiklius. 	
Direktorius	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rizikų valdymo registro formos teikimas valdybai tvirtinti. ▪ Užtikrina, kad rizika su kuria susiduria Įmonė būtų įvertinama ir valdoma. 	Visa Įmonės veikla

Už rizikos valdymą atsakingas asmuo

- 5.2. Atsižvelgiant į nedideles Įmonės veiklos apimtis bei nedidelį Įmonės darbuotojų skaičių, Įmonėje nėra kuriamas atskiras vidaus rizikos valdymo funkciją atliekantis padalinys bei neskiriamas atskiras darbuotojas šiai funkcijai užtikrinti. Įmonės vidaus rizikos valdymo funkcijas Įmonėje atlieka atitikties pareigūnas.
- 5.3. Atitikties pareigūnas, vykdydamas šioje Politikoje ir teisės aktuose nustatytas pareigas:
- 5.3.1. ne rečiau kaip kartą per metus peržiūri šią Politiką ir kitas Įmonės procedūras ir procesus, susijusius su rizikos valdymu, pagal poreikį identifikuoja atsiradusias naujas rizikos rūšis ir tokių rizikų kontrolės principus ir priemones, teikia pasiūlymus dėl šios Politikos ir kitų procesų, susijusių su rizikos valdymu, tobulinimo;
  - 5.3.2. stebi ir vertina Įmonės rizikos valdymo tinkamumą, rizikos valdymo vertinimus, atlieka periodinę galimų rizikų Įmonei analizę;
  - 5.3.3. informuoja ir konsultuoja valdybą dėl prisiimamos rizikos ir numatomos prisiimti rizikos lygio, jo atitikimo Politikai;
  - 5.3.4. apžvelgia operacinės rizikos incidentus sukėlusius reikšmingą finansinį ar reputacinį poveikį Įmonei, teikia siūlymus ir rekomendacijas valdybai dėl veiklos trūkumų šalinimo;
  - 5.3.5. vertina ar Įmonės taikomos darbuotojų skatinimo/premijavimo priemonės apima rizikų valdymą ir užtikrina tinkamą rizikos valdymo sistemos veikimą;
  - 5.3.6. stebi Įmonės veiklai būdingus pagrindinius rizikos rodiklius ir jų kritines ribas bei vykdo jų priežiūrą;
  - 5.3.7. teikia siūlymus ir rekomendacijas valdybai dėl nustatytų rizikos valdymo veiksmų planų ir kontrolės priemonių veiksmingumo ir jų įgyvendinimo;
  - 5.3.8. reguliariai analizuoja ir stebi aktualias rizikų tendencijas;
  - 5.3.9. užtikrina savalaikį informacijos pateikimą Įmonės direktoriui ir valdybai;
  - 5.3.10. atlieka kitas šioje Politikoje ir kituose Įmonės procedūrose nustatytas funkcijas.
- 5.4. Vertinant Įmonės veiklos rizikas, Atitikties pareigūnas remiasi Įmonės veiklos rezultatų vertinimu nepalankiausiomis sąlygomis, t. y. darydamas prielaidą, kad realizavosi keletas rizikų ženkliai apimtimi.
- 5.5. Atitikties pareigūnas kiekvienais metais atlieka pagrindinių veiklos sričių rizikų vertinimą, įvertindamas Įmonės direktoriaus ir valdybos nustatytas pagrindines veiklos rizikas, kurios gali daryti neigiamą poveikį Įmonės veiklai bei įvertindamas nustatytų rizikų mažinimo planus. Toks vertinimas apims: (i) kiekvienos veiklos srities rizikos nustatymą ir įvertinimą; (ii) rekomendacijas valdybai dėl rizikos valdymo veiksmų planų.
- 5.6. Dalis atitikties pareigūno funkcijų atitikties pareigūno teikimu ir valdybos sprendimu gali būti pavestos atlikti kitiems Įmonės darbuotojams, tačiau tai nepanaikina atitikties pareigūno atsakomybės užtikrinant šios Politikos įgyvendinimą. Įmonė privalo užtikrinti, kad rizikos valdymo funkcija būtų atskirta nuo veiklos funkcijų.
- 5.7. Politikos 5.6 punkte minimu atveju, atitikties pareigūnas parengia ir pateikia Įmonės valdybai tvirtinti sąrašą asmenų (Įmonės darbuotojų ir (ar) išorės paslaugų teikėjų), kurie atsakingi už konkrečių rizikų, nurodytų šioje Politikoje, valdymą.

6. Rizikos vertinimas

- 6.1. Rizikos vertinimo procesas organizuojamas laikantis šių principų:
- 6.1.1. nustatoma, kiek rizikos Įmonė gali prisiimti ir koks yra Įmonės kapitalo poreikis tokiai rizikai padengti;
  - 6.1.2. vertinimo procesas turi būti neatskiriama Įmonės valdymo ir sprendimų priėmimo proceso sudedamąja dalimi;
  - 6.1.3. vertinimo procesas turi atitikti Įmonės veiklą, t. y. turi būti atsižvelgiama į Įmonės veiklos mastą, pobūdį ir sudėtingumą, prisiimamą riziką ir atliekamas operacijas;
  - 6.1.4. vertinimo procesas turi apimti visas Įmonės patiriamas rizikos rūšis, ypatingą dėmesį kreipiant į tą riziką, kuri, Įmonės nuomone, jos veiklai yra reikšminga;
  - 6.1.5. vertinimo proceso metu turi būti nustatoma nustatytų rizikų stebėseną.
- 6.2. Rizikos vertinimas apima:
- 6.2.1. reikšmingų paslaugų, veiklų, procesų ir sistemų nustatymą ir įvertinimą;
  - 6.2.2. įvertinimą naujų paslaugų, veiklų, procesų ir sistemų prieš jų įvedimą;
  - 6.2.3. išorinių ir vidaus veiksnių vertinimą;
  - 6.2.4. kokybinio ir kiekybinio vertinimo naudojimą;
  - 6.2.5. pradinės rizikos ir likutinės rizikos po kontrolės priemonių panaudojimo vertinimą;
  - 6.2.6. rizikų vertinimą dviem požiūriais: tikimybės ir reikšmės.
- 6.3. Rizikos vertinimas bus atliekamas trejopai:
- 6.3.1. pradinės rizikos dydžio (būklės) vertinimas: rizikos atsiradimo ir jos pasekmių vertinimas nepanaudojus esamų rizikos kontrolės priemonių;
  - 6.3.2. rizikos dydžio (būklės) panaudojus esamas kontrolės priemones vertinimas: rizikos atsiradimo ir jos pasekmių vertinimas panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones;
  - 6.3.3. likutinės rizikos dydžio (būklės) vertinimas: rizikos lygmens vertinimas panaudojus visas rizikos kontrolės priemones.
- 6.4. Įmonei priimtinas tik toks rizikos lygis, kuris nekeltų grėsmės pažeisti kapitalo pakankamumui nustatytus reikalavimus.
- 6.5. Tuo atveju, jeigu panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones rizikos lygmuo bus priimtinas, tokia rizika bus priimtina. Tačiau tuo atveju, jeigu likutinės rizikos lygmuo panaudojus esamas rizikos kontrolės priemones išliks nepriimtinas, turės būti nustatomos tolimesnės rizikos kontrolės priemonės.

7. Rizikos valdymas, priemonės ir procedūros

- 7.1. Atliekant rizikos valdymą visų pirma bus kiekybiškai įvertinamas rizikos dydis (būklė). Rizikos dydis (būklė) vertinamas naudojant rizikos tikimybės ir reikšmės kriterijus bei šių sąveiką.
- 7.2. Rizikos tikimybė bus nustatoma naudojant tokius parametrus:

Eil. Nr.	Tikimybė	Kriterijus
1.	Labai maža	0 – 5 proc. – labai netikėtina arba beveik neįmanoma
2.	Maža	6 – 20 proc. – maža, bet nėra neįmanoma
3.	Vidutinė	21 – 50 proc. – gana tikėtina, kad gali įvykti
4.	Aukšta	51 – 80 proc. – labiau tikėtina, jog įvyks, negu neįvyks
5.	Labai aukšta	81 – 100 proc. – beveik neabejotinai įvyks

- 7.3. Rizikos reikšmė bus nustatoma naudojant tokius parametrus:

Eil. Nr.	Reikšmė	Kriterijus
1.	Labai maža	Gali turėti nedidelį poveikį vienai arba kelioms Įmonės veiklos sritims
2.	Maža	Gali turėti nedidelį poveikį daugumai Įmonės veiklos sričių
3.	Vidutinė	Gali turėti didelį poveikį viena arba kelioms Įmonės veiklos sritims
4.	Didelė	Gali turėti didelį poveikį daugumai Įmonės veiklos sričių
5.	Labai didelė	Gali turėti didelį poveikį visai Įmonės vykdomai veiklai

7.4. Atlikus Rizikos reikšmės ir tikimybės įvertinimą, kaip nurodyta pirmiau, bus galimi toliau nurodomi pasirinkimai:

- (i) priimti riziką = rizikos registravimas;
- (ii) išvengti rizikos = eliminuoti riziką (vengti tokios situacijos);
- (iii) sumažinti riziką = įdiegti rizikos kontrolės procedūras;
- (iv) pasidalinti riziką = dalintis riziką su kuo nors (pvz., apsidrausti).

Valdant rizikas gali likti likutinė rizika, kurios negalima pašalinti.

7.5. Reikšmės ir tikimybės sąveika yra pavaizduota žemiau pateikiamoje schemoje:

Tikimybė						
Labai maža (1)	Maža (2)	Vidutinė (3)	Aukšta (4)	Labai aukšta (5)		Reikšmė
Geltona (5)	Geltona (10)	Raudona (15)	Raudona (20)	Raudona (25)	Labai didelė (5)	
Žalia (4)	Geltona (8)	Geltona (12)	Raudona (16)	Raudona (20)	Didelė (4)	
Žalia (3)	Geltona (6)	Geltona (9)	Geltona (12)	Raudona (15)	Vidutinė (3)	
Žalia (2)	Žalia (4)	Geltona (6)	Geltona (8)	Geltona (10)	Maža (2)	
Žalia (1)	Žalia (2)	Žalia (3)	Žalia (4)	Geltona (5)	Labai maža (1)	

7.6. Rizikų valdymo tikslais Įmonėje bus reguliariai pildomas Registras. Registrą sudarys atitinkamos rizikų ir duomenų apie šias rizikas (įskaitant rizikos dydį (būklę) suvestinė, taikomos kontrolės priemonės. Registro forma pridedama prie šios Politikos (priedas Nr. 1).

7.7. Naujos veiklos rūšys, nauji produktai ar paslauga įtraukiami į rizikos valdymo procesą ir į Įmonės veiklą gali būti įtraukiamos, tik atitikties pareigūnui įvertinus jų riziką ir, jeigu reikalinga, imantis priemonių

kylančių rizikų valdymui (t.y. teikiant pasiūlymus Įmonės valdybai dėl atitinkamų priemonių nustatymo). Jie turi atitikti šiuos reikalavimus:

- 7.7.1. procedūros ir veiklos principai yra reglamentuoti ir atitinkamai patvirtinti;
  - 7.7.2. visi sandorius sudarantys, apskaitantys ir kontroliuojantys darbuotojai yra gerai susipažinę su produkto ir instrumento turima rizika;
  - 7.7.3. jeigu reikia, numatyta sprendimų priėmimo hierarchija;
  - 7.7.4. yra priemonės ir galimybės kontroliuoti riziką.
- 7.8. Veiklos, produktų, paslaugų rizikos pervertinamos ir tuo atveju, jeigu atsiranda naujos rizikos jau vykdomoje veikloje.

8. Specialiosios nuostatos, susijusios su IRT rizikos valdymu

- 8.1. Įmonė parengia ir ne rečiau kaip kartą per metus, arba dažniau, įvykus tam tikriems pokyčiams, peržiūri ir atnaujiną savo veiklos funkcijų, atsakingų vykdytojų ir pagalbinių procesų žemėlapi (veiklos funkcijų ir atsakingų asmenų sąrašą).
- 8.2. Įmonė parengia ir ne rečiau kaip kartą per metus, arba dažniau, įvykus tam tikriems pokyčiams, peržiūri ir atnaujiną Įmonės informacinių išteklių, kuriais grindžiamos Įmonės veiklos funkcijos ir pagalbinių procesai, registrą. Registre nurodoma Įmonės darbuotojų (arba Įmonės pasitelktų išorės paslaugų teikėjų) atskaitomybė ir atsakomybė už kiekvieną informacinį išteklių (inventorizavimas, klasifikavimas, apsauga, prieigų valdymas, tinkamas tvarkymas, kai išteklius pašalinamas ar sunaikinamas, ir pan.).
- 8.3. Už Politikos 8.1 – 8.2 p. nurodytų dokumentų parengimą yra atsakingas atitikties pareigūnas. Asmenys, atsakingi už atitinkamas IRT funkcijas / sistemas, turi pateikti atitikties pareigūnui visą reikalingą informaciją, kuri gali būti reikalinga siekiant parengti / atnaujinti Politikos 8.1 – 8.2 p. nurodytus dokumentus.

9. Informacija Lietuvos bankui

- 9.1. Įmonė turi užtikrinti, kad informacija apie ICAAP ir ILAAP, kuri reikalinga atliekant Įmonės priežiūrinį tikrinimą ir vertinimą, būtų laiku pateikiama Lietuvos bankui.
- 9.2. Informaciją apie ICAAP ir ILAAP rezultatus, apskaičiuotus pagal finansinių metų paskutinės dienos duomenis, Įmonė privalo pateikti Lietuvos bankui per 4 mėnesius nuo finansinių metų pabaigos.
- 9.3. Apie ICAAP ir ILAAP pakeitimus Įmonė turi raštu informuoti Lietuvos banką per 10 darbo dienų po pakeitimų patvirtinimo.
- 9.4. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, Įmonė privalo nustatytais terminais pateikti Lietuvos bankui šias Įmonės direktoriaus ir atsakingų darbuotojų pasirašytas priežiūrai skirtas finansines ataskaitas:
  - 9.4.1. tarpinę finansinę atskaitomybę, parengtą pagal atitinkamo ketvirčio paskutinės dienos duomenis;
  - 9.4.2. kapitalo pakankamumo skaičiavimo ataskaitą, parengtą pagal atitinkamo ketvirčio paskutinės dienos duomenis.
- 9.5. Priežiūrai skirtos finansinės ataskaitos, taip pat kapitalo pakankamumo ataskaitos Lietuvos bankui teikiamos vadovaujantis Apraše nustatyta tvarka ir terminais.
- 9.6. Pasibaigus finansiniams metams, Įmonė per 3 dienas, po to, kai visuotinis akcininkų susirinkimas priima sprendimą patvirtinti audituotas metines finansines ataskaitas, pateikia Lietuvos bankui Įmonės direktoriaus ir atsakingų darbuotojų pasirašytus dokumentus:
  - 9.6.1. patvirtintas metines finansines ataskaitas, sprendimą dėl pelno (nuostolių) paskirstymo ir metinį pranešimą kartu su auditoriaus išvada;
  - 9.6.2. kapitalo pakankamumo skaičiavimo ataskaitą ir priežiūrai skirtas finansines ataskaitas, parengtas pagal audito Įmonės patikrintų metinių finansinių ataskaitų duomenis;
  - 9.6.3. kitą informaciją, nurodytą Reglamento 54 str.
- 9.7. Įmonė kartu su Politikos 9.6 punkte nurodytomis audituotomis finansinėmis ataskaitomis Lietuvos bankui taip pat turi pateikti ir Įmonės išorės auditoriaus ataskaitą, kurioje turi būti nurodyta informacija, kaip Įmonė laikosi FPRĮ 16 straipsnio 16-18 dalyse ir VOT 27-52 punktuose nustatytų reikalavimų.

10. Baigiamosios nuostatos

- 10.1. Įmonė atskleidžia informaciją apie savo rizikos valdymo tikslus ir politiką pagal kiekvieną atskirą rizikos kategoriją, kaip nurodytą Reglamento 46 str.
- 10.2. Šios Politikos pagrindu atlikti vertinimai, surinkta informacija ir kiti dokumentai saugomi Įmonėje nustatyta dokumentų saugojimo tvarka.
- 10.3. Politika tvirtinama ir keičiama Įmonės valdybos sprendimu.
- 10.4. Politika įsigalioja nuo jos patvirtinimo ir galioja iki jos pakeitimo, papildymo ir (arba) panaikinimo momento.
- 10.5. Politika turi būti peržiūrima bent kartą per metus siekiant nustatyti jos trūkumus ar neatitikimus teisės aktams bei Įmonės veiklos modeliui. Už Politikos peržiūrą ir atnaujinimą yra atsakingas Įmonės atitikties pareigūnas.

Priedama:

- 1 priedas. Įmonės veiklos rizikų registras.